

**Presidential Communications Operations Office
Presidential News Desk**

**TALK TO THE PEOPLE OF
PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE
ON CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19)
[13 May 2021]**

PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE: Magandang gabi sa lahat ng ating mga kababayan --- binabasa ko ito para matuto ang dila ko sa Tagalog --- at sa mga kapatid natin na Muslim na nagdiriwang sa Eid'l Fitr, isang mainit na Eid Mubarak sa inyong lahat.

As we thank the Almighty for His blessed feast, we also thank for the arrival of more COVID-19 vaccines in the country. On Monday evening, we received more than 193,000 doses of Pfizer vaccine and these have been allocated and distributed immediately to priority LGUs, local government units, especially in the National Capital Region.

However, while we continue to inoculate our population following the order of priority, we must point out a few areas of concern during this period of time.

Babasahin ko muna ang mga ating local government units na concerned sa this talk right now. Ang mga --- ang dalawa Sec. Roque is --- do you have the copy? Itong City of Santiago, Quirino and Ifugao. Please explain para malaman nila kung paano and R9 which is really Zamboanga City. So explain nila 'yong nuances ng ---

PRESIDENTIAL SPOKESPERSON HARRY ROQUE: Okay, salamat, Mr. President and Senator Bong Go.

PRESIDENT DUTERTE: --- itong ECQ and then GCQ then the MGCQ. Okay, go ahead.

SEC. ROQUE: Opo. Ang recommendation po ng inyong IATF ay para ilagay po sa ilalim ng modified [enhanced] community quarantine hanggang katapusan ng buwan ng Mayo ang mga sumusunod: ang siyudad ng Santiago at ang probinsiya ng Quirino sa Region II. Sa Cordillera Autonomous Region po ang probinsiya ng Ifugao at sa Region IX ang Zamboanga City po.

Now, ang mga lugar naman po na nirerekomenda na ilagay sa GCQ bagama't ie-explain po ni Secretary Duque kung ano 'yong magiging classification ng NCR Plus, 'yong NCR – Bulacan, Rizal, Laguna and Cavite ay 'yong tinatawag nating GCQ with heightened restrictions. At magpapaliwanag po si Secretary Duque mamaya kung ano ang ibig sabihin ng heightened restrictions.

Tapos ang CAR po ang mga probinsiya ng Apayao, Benguet, Kalinga, Mountain Province, Abra at ang siyudad po ng Baguio; sa Region II po ang probinsiya ng Cagayan, Isabela, Nueva Vizcaya; ang Region IV-A po ang mga probinsiya ng Batangas at Quezon; sa Region IV-B po Puerto Princesa; sa Region X po Iligan City; sa Region XI Davao City; at sa BARMM ay Lanao del Sur.

Ang mga lugar po na hindi nabanggit ay lahat po ay mapapasailalim sa MGCQ.

PRESIDENT DUTERTE: The reason why I --- nasa iyo ang kumpleto, I just arrived last night. Galing ho ako ng probinsiya. Pumunta ako ng --- I went there, pumunta ako ng Jolo tapos iyon my mission was another one. Jolo pati Kabacan --- ah hindi Cotabato City rather dahil sa 'yong ongoing strife doon na marami na ang napinsala pati lahat na. And I just give a warning and I mean it because next time around, I do not think that I will be in a position to withdraw my... 'Pag nasabi ko na 'yan, eh alam na ng nakikinig --- 'yong nakikinig alam na. Basta pumunta ako ng problema ng Cotabato. Eh ang problema doon and BIFF and others and they continue to plunder, look for trouble and inflict violence upon the pu...

Ang talo talaga diyan ang civilian eh. Iyang magkarebolusyon-rebolusyon, magkagiyera, the sum of it all, kung ano sino ang pinakakawawa ang sibilyan, ang mga anak natin pati mga babae at matatanda, and even those who do not want war and only want to live in peace in this planet.

Kaya kagabi ako dumating ngayon ko lang ito natanggap rin so sabi ko magkatugma ba itong kopya natin? Now, so you'd know na having explained this point. Sinasabi ko lang na Mayo, maraming fiesta. But I think I'll be more direct than what is written here. Wala akong --- I do not attribute it in any other particular religion or what but there are a lot of fiestas kasi predominantly Catholic country ito. So ang hinihingi ko is that you only not tone down but forgo kasi may batas. Forgo to congregate, to crowd and to hold. Eh walang problema alam ng Diyos na love natin siya pero ang problema ang --- the necessary consequence of it all. So be mindful of that because we are still in the pandemic and there is no way of knowing how long this would last in this planet.

I will not allow the violations of the guidelines given by the Task Force. And I will hold the local governments down to the last barangay level and, therefore, it could only be the barangay captains, I will hold you responsible for any violation sa mga itong mga batas na hindi natutupad. Batas ito. This is not just --- it is really a law. So you have to enforce it because if you want this country to recover from the onslaught of COVID-19, you have to be mindful of the what is going on and how to prevent it. Just the same, hindi masyado: mask, hugas, iwas. Kung wala ka naman talagang lakad ngayon sa labas huwag ka ng... You go out, you just go hunting for those virus to enter your body and pass it on, and that is a problem. So nakikiusap ako and I said there are a lot of fiestas, which you would like to hold. The problem is there is also the consequence, which you must be mindful of.

So unahin na lang natin para maano. Madaliin ko lang. We are not proclaiming that we have gotten rid of corruption. There is still corruption in this government and any other government that will come after me; and in the past, mayroon talaga 'yan. If there is a running bureaucracy and there is money involved and there are a lot of tables where the papers would go through, there will always be corruption. Kung walang --- ayaw ninyo wala, eh di sarahan mo ang gobyerno. But then again, you choose which way to go. The most that we can do is to fight it.

So ang mga napaalis sa gobyerno: Preciosa Polonia, OIC-Land Management Officer III, City Environment and Natural Resources Office, Albueria, Leyte – for issuance of free patent in favor of disqualified applicant; Regional Executive Director ng DENR-Region [XII], Sacaruddin

Magarang – grave misconduct, involvement in serious irregularities in the issuance of free patent titles; Amante Burbano, Special Investigator pa naman DENR – conduct prejudicial to the best interest of the service and falsification of public documents --- I hope those guys will --- I hope they will be prosecuted on time --- involvement in the residential free patent applications; then Ma. Babyruth Nicolas, Staff, CENRO-Guiguinto, Bulacan, DENR-Region III – grave misconduct and conduct prejudicial to the best interest of the service for undertaking illegal fixing transactions.

Mukhang tapos naman siguro ‘yong preliminary. We go now to the discussions. First we will discuss... Ganito ‘yan mahaba itong discussion namin. So it cannot be accommodated in one program because we cannot have a program diyan sa ating PTV-4 lasting for about two, three hours. So hatiin na lang ninyo. That’s my --- hatiin ninyo ‘yong iba. But we will be discussing now COVID-19, dalawa lang: COVID-19 and the West Philippine Sea issue.

So unahin natin ang COVID-19 kasi ang COVID-19 nakakamatay, ang West Philippine Sea hindi --- maraming mamatay sa konsumisyon pero hindi ako. Iyang sumali ng... Ewan ko ba.

It’s your turn, Secretary Duque.

DOH SECRETARY FRANCISCO DUQUE III: Magandang gabi po, Mr. President; Senator Bong Go at ang mga kasama ko po sa IATF at sa Gabinete; at higit po sa lahat, sa atin pong mga mahal na kababayan, sa ngalan po ng Inter-Agency Task Force at DOH ay magandang gabi po.

Itutuloy ko lang po, Mr. President, ‘yong kanina pong binanggit ninyo na mga --- at ni Secretary Roque na ‘yong mga probinsiya, siyudad, at mga munisipyo o mga bayan na isasailalim sa mga iba’t ibang community quarantine.

[Puwede ba natin idiretso na lamang doon? Iyan, ‘yan.]

Ano po --- so ito po, ang kaakibat po nito na mga panuntunan, ano po ba ‘yong mga puwedeng gawin at hindi puwedeng gawin sa ilalim po ng general community quarantine with heightened restrictions, ‘yan po, at ang nasasakupan po nito ay ang NCR plus Bulacan, Rizal, Laguna, and Cavite.

At kaakibat din po nito ay ang atin pong patuloy na paalala na ang mga mamamayan po ay magpalista sa kanila pong mga local government units para po mapaghandaan ang kanilang pagbabakuna.

Iyon lang po ang akin pong pinakahuling ulat, Ginoong Pangulo, at ako po ay handa nang sumagot sa inyo pong mga katanungan. Salamat po.

PRESIDENT DUTERTE: Somebody nagbigay ng senyas for me to wear my mask. Well, I am sorry kasi parang hirap ako magsalita ng... But if I come to you loud and clear, ganito na lang rin ang idagdag ko sa pananalita mo, secretary, na mayroon man kayong cellphone lahat halos, lahat. And if you want not to lose sight of the things that you do or not supposed to do and the places that you --- in what category you fall in, i-shot na lang ninyo sa camera ninyo tapos pagka if you

want to know where you are or you want to be eh tingnan mo lang ‘yong nakalagay because usually nag --- mayroon kaming slide and everything that has to be passed on to the public we try it really to do it in such a way that makuha ng lahat.

Now, we go now to Secretary Galvez. We are now in the vaccine issue.

NTF COVID-19 CHIEF IMPLEMENTER AND VACCINE CZAR CARLITO GALVEZ JR.: Mr. President...

PRESIDENT DUTERTE: Yes, sir.

SEC. GALVEZ: Senator Bong Go, sa ating mga Cabinet members na nandito po ngayon, sa ngalan po ng National Task Force na pamumuno po ni Secretary Lorenzana at Secretary Año, ako po’y mag-uulat tungkol po sa ating national vaccine --- vaccination program and update.

[Next slide, please.]

Sir, maganda po, marami tayong magagandang balita po, sir. There are a lot of good news. Unang-una, ‘yong efficacy of our portfolio of vaccines ay maganda po ang nagiging resulta. Lately po nag-publish po ‘yong ano Indonesia na ‘yong Sinovac ay mayroon pong 98 percent na protected ang kanilang healthcare workers from death. Secondly, mayroon pong report din na 96 percent ng healthcare workers ay protected din sa hospitalization; at 94 percent sa symptomatic infection.

Ganoon din po, kanina po kausap ko po ‘yong ambassador ng Israel. Sa kanila po napakataas ng ano ng kanilang protection in terms of ‘yong sa ano po na nagkaroon na po sila halos ng herd immunity. At sinasabi nga po nila na talagang parang ‘yong eskwelahan nila naka ano na po, nakatuloy-tuloy na po at saka wala pong problema.

So ibig sabihin, Mr. President, ang message lang po dito, ‘yong dalawang country na talagang nagkakaroon ng massive vaccination including ‘yong US, na tama po ‘yong ano po ‘yong sabi niyo po na talagang pagka may vaccine, ito po talaga ay puwedeng mapigilan po ang infection, at the same time, puwede tayong bumalik sa new normal.

So ibig pong sabihin po natin na talagang ang atin pong ating mga kababayan ay mahikayat po natin talaga na ma-vaccinate lahat po dahil po sa inyong guidance na binibigay natin sa ating mamamayan and free and effective vaccine, iyon po ang gagawin po natin.

Sa Canada po, kanila pong binabakunahan ang 12 and above; and sa US hanggang 16 to 15 ay --- 16 to 12 ay sinisimulan na rin po nila. Meaning, darating po ang araw na talagang bibili pa tayo ng additional vaccine para sa ating lower bracket from ano, from 17 to one year old which is comprisingly 29 ano 29 million po ‘yon.

At sinasabi po ng Israel, ‘yong kanilang mga expert po doon, na hindi talaga natin fully maano mai-eliminate ang ano ang disease kung may sizeable amount of population na hindi pa po

nababakunahan. So ibig sabihin po talaga dapat talaga mabakunahan po natin lahat ng ating mamamayan para ma-eliminate po natin 'yong disease.

And then ang pangalawang magandang balita po, Mr. President, ang ating mga vaccine po ngayon, dati po noong first quarter, the vaccine is coming on trickles. Ngayon po, Mr. President, they are coming in millions, in volumes. So natutuwa po kami na talagang sa ngayon po talagang 1.5 million, 2 million na po ang dumadating.

And also, 'yong pangatlo pong magandang balita is 'yong COVAX at saka WHO are now fulfilling their commitment dahil po nakikita po natin tumataas na po ang global production at saka nag-i-ease out na po 'yong mga rich countries na inilalabas na po nila 'yong mga excess nilang vaccine.

At natutuwa nga po tayo dahil malaki po, very significant po ang tulong sa atin ng COVAX at saka WHO kaya marami --- nagpapasalamat po kami kay Dr. Rabi ng WHO.

And then number four po, 'yong public acceptance ng vaccine is growing dahil kasi marami pong mga LGU ang tawag nang tawag po sa amin pati po kay Senator Bong Go na gusto nilang mag-add ng mga ano ng mga vaccine. Ibig sabihin talaga 'yong mga LGUs talagang kinakapos na sila ng vaccine dahil marami na pong gustong magpa-vaccine especially po 'yong [broadcast interrupted] at saka 'yong mga 'yong tinatawag natin 'yong mga economic frontliners at saka mga government workers.

PRESIDENT DUTERTE: Let me cut you dito. We will distribute the vaccines as fast as they come to our possession.

So ganito 'yan, napipilitan kasi ako kasi lahat naghihintay. Pero ang sabi nga nila, hindi naman -- - ang sabi nga ni ano noon it came in trickles. Ngayon, medyo volume-volume na. So maghintay lang kayo because these things must be distributed immediately the fastest way that we can do it.

So iyon ang tandaan ninyo na mabilis na ang dating ngayon at mabilis din ang bigay natin. It goes to --- it goes without saying na mabilis pagpasok, bilis din tayo magpalabas sa inyo.

Thank you.

SEC. GALVEZ: Yes, sir. Mahal na Pangulo, 'yong 193,000 nga po sir natin na Pfizer in a few hours, nag-a-administer na po sila ng Pfizer po sa ngayon. And then 'yong AstraZeneca po natin, wala pong isang araw halos nai-deploy na po natin nationwide.

Ang medyo na-delay lang po talaga 'yong 1.5 million na Sinovac dahil kasi may kailangan po na certificate of analysis kasi mahigpit po ang China in terms po sa implementation kasi pagka once na dumating po dito ang ano ang vaccine natin, hihintayin pa po 'yong tinatawag nating stability na ma-stabilize 'yong ano iyong vaccine ng one week tsaka po nila i-issue iyong certificate of analysis. So iyong 1.5 million po, ia-announce po namin sa LGU na darating po 'yong kanilang certificate of analysis this coming Saturday po so ma-idi-deploy namin po kaagad iyong 1.5 million na galing po sa China.

And then ang isa pa pong napakagandang ano balita po na sinabi nga po ni Secretary Duque na in-announce niya, na iyong cases na are decreasing now in NCR. Pero mayroong --- dapat hindi tayo magkumpiyansa dahil kasi umaangat naman po sa mga traditional na mga areas na umangat noong panahon ng 2020. So nakita po natin umaangat po sa Zamboanga City, umaangat po sa Puerto Princesa. Kaya dapat mag-ingat po tayo dito sa NCR dahil kasi talagang nandito pa po ang ating kalaban na COVID.

Ang pang-ano pang-anim po na magandang balita ay iyong active participation po ng private sector. Mahal na Pangulo, iyong ano 'yong private sector sila ang gumawa ng simulation kung paano ang NCR ay makakamit nila ng 120,000 ang vaccination everyday.

So pinagtulung-tulungan po ng magagaling na logistic officer ng McDonald at saka po ng Jollibee, gumawa po sila ng tinatawag na mga scenario building. At ngayon po, nagkakaroon po sila ng consultation at simulation with the NCR mayors para po talagang makuha po natin iyong herd immunity by November. Iyon po ang ginagawa po nila dahil kasi ang challenge po talaga, tiningnan po ang mga challenges at napakaganda po at iyon nga po pagka just in case ipi-present namin po sa inyo.

And then lastly, iyong LGU at saka private sectors are committed to have a better Christmas this year. Iyon po ang commitment nila. Talagang iyong parang --- iyong parang ang ginagawa po nila na parang overall objective, ang national objective natin is pagdating ng ano po ng Christmas ng next --- this year ay maganda na po ang ating sitwasyon. Para na po tayong Israel at saka para na po tayo 'yong nangyayari sa Indonesia at saka sa China.

PRESIDENT DUTERTE: By the grace of God.

SEC. GALVEZ: Opo. By the grace of God po, sir. Sa awa po ng Diyos po.

[Next slide, please.]

Sir, bibigyan ko po kayo ng background ulit sa ano --- iyong update sa ating negotiation. I would like to ano to inform the President na halos maganda po lahat ang negotiation po natin. At kung mapupuno po ang lahat ng ating negotiation, ang atin pong full doses is 158 po ang makukuha po natin sa procurement at 44 million po sa ano sa COVAX, total po na ano natin dati ang ating computation is only 148 dahil nakuha natin mababa 'yong presyo. Ngayon po makukuha po natin na 'yong 202 million doses. Ito po ang mabibili po natin at ibibigay po sa atin ng COVAX.

Sa ngayon po halos maganda na po 'yong ating negotiation sa Sinovac at sa AstraZeneca po darating na rin po iyong in-order ng mga LGU. Iyong Moderna po, nag-usap na po kami kahapon pertaining 'yong logistics na darating po na 250,000 this coming June.

At saka 'yong Gamaleya po nag-usap na naman kami at magkakaroon po ng 1.3 million na delivery ngayong month. And then 'yong Pfizer, magkakaroon na po kami ng pirmahan ng head of terms at iyong kanila pong order sa atin is --- ang order natin is 40 million, 40 million doses. Iyon po ang allocation po natin galing from the Pfizer.

And then 'yong Novavax, bukas po ifa-finalize po namin ang agreement kasi gusto po ng LGU at saka po ng private sector na makihati po sa 30 million na ano po natin. So paghahatian po namin kung ilan po 'yong para sa atin at saka para po sa national government.

Iyon po ay sa inyong ano sa inyong....

PRESIDENT DUTERTE: Fine --- I'm fine with that. I'm fine with it.

SEC. GALVEZ: Opo, opo. And then 'yong Johnson & Johnson, iyon lang po ang inaano po namin at magkakaroon na rin po kami ng at least final na po sa mga agreement po natin. At ang nakikita po natin halos lahat po ng ating portfolio ay magaganda po ang performance at ginagamit po ito, milyon-milyon na po ginagamit sa buong mundo.

[Next slide, please.]

Sir, kahapon po, dumating po iyong ano kagabi, dumating po iyong 15,000 ng Sputnik. Ito po 'yong tinatawag nating component number two or iyong tinatawag nating pang-second dose. And then by next week, baka darating na naman po another 300,000 from Sputnik.

[Next slide, please.]

Sir, sa delivery po natin noong February to April, mayroon po tayong 4 million. And then ngayon pong May, mayroon na po tayong na-deliver na 3,753,450 doses. Pero mayroon pa po tayong darating sa May 20, darating po ang 500,000 na Sinovac at sa third week po, more or less baka dumating po iyong 300,000 at saka iyong another 1 million by the end of the month.

And then ang magandang balita, Mr. President, supposed to be 1.2 million lang ang makukuha natin na Pfizer pero nagtanong sila, kaya niyo bang i-administer iyong 2.2 ngayong May? So sinabi po namin, kayang-kaya --- kayang-kaya namin itanggap.

So iyong mangyayari po iyong Pfizer, makukuha po natin iyong 2.2 million this May sa COVAX po. Kaya tuwang-tuwa po tayo dahil kasi nadagdagan po tayo ng 1.2 ngayong month. And then sa coming June, mayroon po tayong darating na almost two million po na AstraZeneca. Ito po 'yong pang-second dose doon sa nauna po na 2 million ng COVAX.

And then ang malaki pong order natin, pinakamalaking order po natin na bibilhin po natin is 4.5 million or 4,500,000 doses. Ito po, kasama na po 'yong 500,000 ng [FFCCCII]. And then iyong Moderna, darating din po 'yong 250,000, at ang AstraZeneca, iyong sinabi ko nga po na 1.3 na doses. And then also darating din po iyong 2 million po ng Sputnik.

For a total po na makukuha po natin sa May is 7 million. Dito po sa June is 10 million. At ang magiging inventory na po natin by the end of June is 21,829,050. So malaki na po ang magiging volume po natin by the end of June. Kayang-kaya na po niyang makuha iyong A1, A2, A3 na priority po natin.

Mr. President, dito naman po tayo --- [Next slide, please.] --- dito naman po tayo sa total vaccines administered. Sa ngayon po, nakapag-administer na po tayo ng 2,623,093. Mr. President, tumaas na po ang ating average ngayon po nationwide 83,000 na po ang nakuha po natin. At ang NCR po, nag-report po ang NCR na nakakuha po sila kahapon ng 59,000 doses. Ibig sabihin po, pataas po nang pataas ito dahil kasi ang NCR po from 59,000 aakyat po nila 'yong 120,000 per day.

Sa ngayon po, mayroon na po tayong 3,458 na vaccination site at sa ngayon po, mayroon tayong inventory na 7,759,050.

Ito po, Mr. President, ang challenge natin na kailangan iyong natitirang doses na nandoon sa ating inventory iyong 5,155,957 ay talagang maubos po natin ito the soonest possible time. So gumagawa po tayo ng tinatawag nating iyong ano iyong ating --- tinitingnan po natin ang gaps kung bakit medyo mataas ang ating inventory at gusto nating iyon pababain po within the next few days.

PRESIDENT DUTERTE: Let me cut you there. Alam mo kasi mga kababayan ko, and I am directly addressing this to the local government all throughout the rest of the country na kailangan iyong number of vaccination ninyo must be --- follow a certain line of --- a certain line of --- a way of action because itong mga bakuna dadating may --- ano ba ang --- magkaiba-iba ba ang shelf life ng ano?

SEC. GALVEZ: Yes, sir, iba-iba po ang shelf life niya po, sir. For example 'yong AstraZeneca, sir, mga two months lang. Iyong Gamaleya, sir, ang ginawa natin kinuha natin 'yong mas mata --- mas mababa, sir, 'yong temperature kasi two months lang din po 'yong kanyang ano kanyang shelf life.

PRESIDENT DUTERTE: Kaya ito ganito, if you want a sharing of this endeavor, sabi ko, we don't have any qualms with that. We know that you can do it but see to it that the mechanism, 'yong infrastructure ninyo sa baba kailangan must be able to come up with the numbers required kasi itong mga bakuna may ano ito, may expiry date. Depende sa --- sabi nga ni ano, ni Secretary Galvez, depende, but this cannot --- it cannot be effective forever. The efficacy loses in a less period of time than other medications.

So kailangan pagdating doon sa inyo ma --- mapatakbo na kaagad ninyo 'yong administrative pati siguro mga local --- may mga hospital. Magtulung-tulungan na lang so that we would not waste the vaccines because we were not able to deliver it on time.

That would be a problem kung mag-expire 'yan dito sa kamay sa itaas at hindi kaagad napunta doon sa baba at ang --- conversely, kung ang baba naman hindi prepared.

So ito --- ito, kailangan ng handling, special kind of handling. It has to be --- there's a certain temperature that you have to maintain. Otherwise, you would lose out everything. It would lose its effectiveness.

So these are the things that you must --- alam ng mga doktor 'yan. Hindi ko na kailangan mag... I am just saying this because I do not want to lose the battle here through negligence.

Wala akong ano sa --- alam ninyo, you --- mga doktor all throughout alam nila 'yan. It's a very simple way of explaining to the people. The only problem is you are not able to administer the vaccines on time because there is a limited period of time for their effectiveness.

Salamat.

SEC. GALVEZ: Yes, sir.

[Next slide, please. Next slide, please, sir.]

Sir, sa ngayon, sir, nasa top three pa rin po tayo dahil nakita natin na talagang iyon lahat po ng mga countries ngayon is talagang they are ramping up their vaccination.

But we are so happy to report that we are still at number three; and then number 41 po tayo out of 195 countries na nagva-vaccinate ngayon; and number 15 tayo sa 47 Asian countries.

[Next slide, please.]

Sir, ito po pinresent (present) po natin ito sa ano sa private sector at sa ating mga LGUs. Ito po tinitingnan po natin talaga na kailangan po talaga na i-focus po at saka i-expand po natin ang ating vaccination.

Meaning, 'yong strategy ng focus and expand ipi-present din po natin ito sa economic sector. And I believe si Secretary Dominguez po, sir, aminado siya na maganda po ito dahil kasi hanggang hindi pa tayo nakaka-full ng ano ng supply ng vaccine, i-focus po natin doon sa mga areas na mayroong malalaki ang risk: economic risk, social risk at saka 'yong tinatawag nating health risk.

So na-identify na po ng ano 'yan ng ating mga medical experts, at the same time, economic experts kaya po tayo ay magkakaroon ng focus area sa NCR Plus six, Metro Cebu at saka Metro Davao.

Meaning, ang gagawin po natin diyan ia-allocate po natin 'yong talagang magandang supply. Ibig sabihin, iyong sa — for example, sa ano, sir, iyong sa NCR Plus kailangan 3.3 million po ang i-allocate natin per month.

Sa Davao at saka sa Cebu, sir, dapat 400,000 a month ang i-allocate natin para makuha ng Davao at saka 'nung Cebu ang herd immunity by November or by December.

So ibig sabihin, pagka stable po 'yong supply --- steady ang supply, 'yong ating mga LGU sinasabi natin maniningkamot po na ano 'yan ---magkukumahog po na mag-ano po talaga 'yan, mag-expand ng kanilang ano ng kanilang --- ng kanilang vaccination areas.

So iyon po ang gagawin po natin. Ganoon din ang gagawin natin sa Region III, Region IV, Cagayan de Oro, Baguio City at saka Zamboanga. At kasama po rito ‘yong umaangat po na mga kaso sa Region II at saka sa CAR, at sa lahat po ng mga tinatawag nating highly urbanized cities.

Ang gagawin po talaga natin is ‘yong tinatawag nating for focus targeting para ‘yong centers of gravity iyon kaagad ang ating i-strengthen para ‘yong risk mawala po, sir, ang risk.

Mawala rin ang economic risk at puwede na po tayong mag-open ng ating economy. Iyon po ang ating strategy po na gagawin, Mr. President.

[Next slide, please.]

Kagaya po ng ano po na nai-present po natin noong sa --- ng nakaraang Monday, mayroon po tayong tinatawag na low target at saka high target in order to have ‘yong herd containment.

Ano po ang ibig sabihin ng herd contain --- herd containment? Meaning, we will reduce ‘yong hospitalization and fatality and deaths. Iyong nagawa po ng ano nagawa po ng Indonesia ngayon na habang nagva-vaccinate siya ng kanyang 20 million to 30 million na tao, nagkaroon po ng tinatawag nating nag-dramatically decrease ang kanyang tinatawag na new cases at ang active cases.

And then ang gagawin po natin, tatargetin (target) natin ‘yong ginawa ng Israel na nakuha niya ‘yong tinatawag nating more or less 60 percent sa population. Makukuha naman natin po ‘yong tinatawag na herd immunity na we can prevent and contain now the ano the contamination and infections.

And then ‘yong sinasabi ninyong kapag, Mr. President, na we will inoculate all the Filipino people in order to have ‘yong tinatawag na elimination of the disease. Katulad po ng ginagawa po natin sa polio at saka po ‘yong ibang mga ano po natin.

So iyon lang po, Mr. President, at maraming salamat po sa inyong pakikinig at sa ating mga...

PRESIDENT DUTERTE: Let me explain. Hindi naman sa hindi kayo nakakaintindi. Iyang herd immunity, ibig sabihin sa isang lugar kunyari ito isang barangay ito, pagka halos lahat na dito sa periphery na nakabakuna --- naka --- nabakunahan na, itong dito sa loob protektado na kasi wala nang --- wala nang mahawa na makahawa kasi halos lahat dito are inoculated and, therefore, itong dito sa core na ito protektado na kasi wala nang magkasakit kasi nabakunahan na ‘yong periphery. Iyong --- o halos, not even the periphery but as near the center of the --- the core of the population. Iyan ho kaya ‘yong iba ‘pag naabot natin ‘yan, hindi na kailangan ng bakuna kasi protektado na sila.

Kagaya ng pamilya, let me reduce it to a simple analogy. Iyong pamilya, tatay, nanay, limang magkakapatid --- anak, limang --- alam mo ‘pag na-inoculate na ‘yong nanay, tatay, tapos na-inoculate na ‘yong dalawa o tatlo sa mga anak, iyong iba diyan sa pamilya na ‘yan protektado na. Huwag ng mag --- iyong --- ‘yong hindi pa nabakunahan, kung iyan ang maging reckless, mag -- - iyon ang...

Pero kung iyong nabakunahan na mag-uwi ka magdala ka ng mikrobyo, kung nabakunahan na ‘yan, the body will resist the contamination. Iyan ho ang ibig sabihin niyan, iyan ang herd immunity.

Ang sa Bisaya, ang mga Bisaya nakakaintindi ng Tagalog. Ang mga Tagalog iyan ang hindi nakakaintindi. Hindi naman ako nag --- I’m not trying to --- but iyong mga Tagalog sa... Ang mga --- you know the reason why? Do you know the reason why the rest of the Philippines understands Tagalog? What’s the...? Sine, sine. Dito lahat galing sa Maynila mga ak --- well, may ibang taga-probinsiya would make it big but dito ‘yong --- ‘yong center of gravity, dito sa Maynila. Kayo, mga natuto ‘yong mga Pilipino magsalita maski baluktot kagaya namin.

You cannot blame us because we did not grow up in a Tagalog environment, pure. Halo-halo, tapos maglaro ka but then again you go back to the basic dialect when you go home.

That’s why we --- hindi kami --- pero lahat nakakaintindi ng Tagalog.

So next is I’d like to ask if si Secretary Lorenzana has something to say.

DND SECRETARY DELFIN LORENZANA: Good evening, Mr. President. Isang bagay lang po ‘yong ating sinusubaybayang mga OFWs na umuuwi ay mayroon na po tayong nakauwing 543,500.

Hindi pa rin po tumitigil ‘yong daloy ng pag-uwi ng mga ating OFWs. At patuloy po natin silang inaalalayan, tinutulungan, from the time na dumating sila, mag-quarantine, tapos pagkatapos iuuwi sila sa kanilang probinsiya.

Iyon lang po, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Thank you. So this is not because miyembro ka ng Cabinet but I’d like to make a special mention of the herculean task that you have been exerting to help our countrymen. I really appreciate what you are doing.

Second is let me thank the private sector for the tremendous assistance and help to government. Maraming salamat po sa inyo. And I hope that you would continue, this is our country, you are doing business here, if we can go out of this thing and balik tayo sa ekonomiya natin, marami tayong ma --- marami tayong pera kasi balik na naman sa negosyo kaya ‘yong tulong ninyo kinakailangan namin at salamat naman.

May I call Secretary Año to share with us his talk?

DILG SECRETARY EDUARDO AÑO: Good evening po, Mr. President at fellow public servants, magandang gabi.

Maganda po ‘yong balita ni Secretary Charlie Galvez na may darating pong 7 million ngayong May at 10 million ngayong June. So ang atin pong LGU ay sisiguraduhin po natin na nakahanda para pag-roll out ng bakuna lalong-lalo na po dito sa NCR Plus, nakahanda na po tayo diyan.

Pero meanwhile po, ang pinakaimportante ay kung paano natin maidudukong o mapapatawid natin bago dumating mga bakuna na 'to na hindi na taas 'yong numero ng ating mga COVID cases at diyan po papasok ang DILG, ang LGUs, ang Philippine National Police. At katulad po ng sabi ninyo, ang mga local chief executives, barangay captain, ang siyang magiging accountable at responsible.

Sisiguraduhin po natin na ipatutupad ang lahat ng panuntunan, alituntunin ng strict GCQ. Ito po ang pinakaimportante dito, sapagkat kahit bumababa na po ang numero ay puwede pa rin pong tumaas ito kung hindi mai-implement mabuti ang minimum public health standard, ang prohibition po sa mass gathering at ang pag-impose po ng curfew, tuloy-tuloy pa rin po tayo sa pag-impose ng curfew.

At ang atin pong barangay ay ie-empower natin na magsagawa po ng mga granular lockdown sa barangay-wide. So under po ng GCQ ito ang magiging strategy natin para sigurado na kung magkakaroon po ng outbreak ay mai-lockdown natin 'yong barangay.

Magtutulong po ang PNP, sa pamamagitan ng Joint Task Force COVID Shield, mayroon na po tayong bagong commander ng JTF COVID Shield si Police Lieutenant General Israel Ephraim Dickson.

So uulitin ko po: sisikapin po nating maitawid 'yong period na 'to hanggang sa dumating na 'yong ating mga bakuna, sapagkat ito talaga po ang nakikita nating pinakamagandang solusyon para magapi natin 'yong COVID-19.

Ito naman po ang ating update sa ating pamimigay ng ayuda. Mula po noong nakaraang araw na 84 percent ay umangat na tayo sa 87.4 percent. So sa kabuuan po ay 20 billion na ang naipamahagi natin, out of the 22.9 billion, at ang nakatanggap po ay 20,028,688 beneficiaries.

Sa breakdown po sa iba't ibang probinsiya: sa NCR po ay --- [Next slide, please.] --- sa NCR po ay total po ng 9.59 billion ang napa --- naipamahagi, natanggap po ng 9,597,236 beneficiaries. At sa NCR po ay ang Manila, ang City of Manila ay ang siyang nakatapos kaagad ng pamamahagi noong May 11.

Sa Bulacan naman po ay 2.73 billion na ang naipamigay, natanggap ng 2,739,465 individuals. Sa kabuuan po ay 92.33 percent at may anim na LGUs po ang nakatapos na rin.

Sa Cavite, 2.84 billion ang naipamigay, tinanggap po ng 2,841,696 beneficiaries. At may limang municipality at city ang nakatapos na. Sa kabuuan po, 82.5 percent accomplishment.

Sa Laguna, 2.58 billion ang naipamahagi at tinanggap ng 2,583,390 individuals at 16 po na municipality at city ang nakatapos na ng pamamahagi.

Sa Rizal, 2.26 billion ang naibigay para sa 2,266,901 beneficiaries or a total of 86.76 percent.

Hanggang May 15 po ay tuloy-tuloy ang pamamahagi. Mayroon lang po tayong nakitang mga kaunting problema dito. Mayroon pong mga beneficiary na hindi na ma-contact, hindi na makita,

ang iba ay umalis na ng mga kani-kanilang lugar at umuwi ng probinsiya. At mayroon naman pong mga qualified pero wala po sila doon sa naibigay na listahan.

So after po May 15, kami po ay maglalabas ng amendment na pirmado po ni Secretary Lorenzana, Secretary Bautista at ako po, bibigyan namin ng 10 araw ang lahat ng LGU para ayusin 'yong lahat ng mga problema na 'to, makagawa sila ng supplemental payroll para mabayaran po 'yong mga qualified pero wala sa listahan at ito pong mga hindi na makita ay ma-finalize na po hanggang May 15 na kung hindi po nila maki-claim ay ito po ay puwede nating ipamigay doon sa mga qualified pa rin po.

So 'yan po ang ating updates sa Ayuda 2021, Mr. President. Salamat po.

PRESIDENT DUTERTE: Thank you, Secretary Loren --- Año. Are you all right to talk next --- are you ready, Secretary Bendigo? It's your turn.

CABINET SECRETARY KARLO ALEXEI NOGRALES: Yes, Mr. President. Dito naman po sa problema ng kagutuman, mayroon tayong inilunsad na bagong programa 'yong Tutok Kainan. Ang target po natin dito, Mr. President, 'yong mga nutritionally at risk na pregnant women.

So mayroon na po tayong ni-launch sa Pateros, Bacolod City, Negros Occidental at kahapon lamang sa Camarines Sur at pupunta na rin po tayo sa Negros Oriental, Cebu City, Siquijor, Zamboanga del Norte, Zamboanga del Sur, Bukidnon, NCR, Cagayan, Isabela, Rizal, Albay, Catanduanes. So ang target po natin po dito, Mr. President, 'yong mga nutritionally at risk pregnant women.

Mula dito, ang next natin pong target 'yong mga stunted at wasted na mga kabataan, six months to 23 months old. Ito po 'yong sang-ayon sa pinirmahan ninyong batas na "First 1,000 Days of Life" na batas kung saan 'yong pinakaimportante na critical period ng buhay ng isang tao para sa development ng kanyang utak at kanyang katawan ay 'yong first 1,000 days of life na mula sa sinapupunan ng nanay hanggang siya ay mag-two years old nakikita po ng siyensiya at base sa mga eksperto kapag hindi natin naagapan ito magiging long term po 'yong ill effects sa kanyang brain development at physical development.

At sana nga po madadagdagan pa 'yong pondo na kinakailangan natin para dito. Sisikapin po natin na kung anuman ang mayroon nating pondo gagawin natin for this year, and hopefully next year po ay mas maisusulong pa natin ang mga programa na tututok dito sa First 1,000 Days of Life, 'yong mga pregnant na women, nutritionally at risk pati 'yong mga batang musmos na ngayon nakakaranas ng gutom lalong-lalo na sa panahon ng pandemya, Mr. President. Salamat po.

PRESIDENT DUTERTE: Thank you. You have good projects along the way. Now, kay Dr. Domingo. It's your turn.

FDA CHIEF ERIC DOMINGO: Yes, sir, Mr. President, good evening. Iyong pinakahuli po natin ngayon na possible na vaccine na makakuha ng emergency use authorization, iyon pong

Sinopharm. This morning po ang Department of Health nakipag-meeting na po doon sa mga representatives ng Sinopharm. At the same time po, ang FDA naman kahapon pinadala na rin po natin sa vaccine expert panel 'yong mga scientific data at saka clinical trial data po ng bakuna na ito para po kanila nang masuri at kung may katanungan ay maipadala natin sa Sinopharm. So we hope po na by next week matapos po natin ang mga evaluation nito.

Other than that, ang hina --- bale po pagkatapos noon, ang inaabangan na lang natin na bakuna talaga 'yon pong Novavax na hopefully po by next month ay baka makakuha na rin po sa US or sa India nung kanila pong EUA para po makapag-apply na rin po dito at makumpleto na po 'no iyong listahan ni Secretary Charlie ng mga bakuna na maaari po nating bilhin.

PRESIDENT DUTERTE: Wala bang... Is there anybody that would like to ask a question? [garbled] question. Wala? Okay na siguro that --- that hindi kumpleto na 'yong ano mo, Atty. Domingo. So that's what...

CHIEF DOMINGO: Yes, sir.

PRESIDENT DUTERTE: That's what... Kailangan lang namin marinig. Wala naman tayong --- we do not meet before and talk of what to say. Hindi tayo nagpa-practice eh. Kaya ko kayo pinapatawag para pag-usapan natin direktso at saka the people would see kung anong nakikita ninyo, iyon na 'yon.

Panahon na ni... Ano bang gusto mong tawagin ka lang Sal Panelo? Mas maganda ata, it's a more --- Sal Panelo.

CHIEF PRESIDENTIAL LEGAL COUNSEL SALVADOR PANELO: Magandang gabi. Magandang gabi, Ginoong Pangulo. Ang masasabi ko lang po ay 'yong palagian nating paalala sa ating mga kababayan.

Sapagkat talagang ang nagiging suliranin ng bawat isa at ng ating bansa ay hindi talaga 'yong pagsunod sa maliit na hinihingi ng ating pamahalaan na kung maaaring gawin ng bawat isa at iyan ang pagsusuot ng mask, pagsusuot po ng face shield, iyong paghuhugas ng kamay na may sabon at tubig at 'yon pong pag-iwas sa tao na kung may masasalubong ka o makakatabi, kailangan ang distansiya mo hindi bababa sa dalawang metro o anim na feet sapagkat talagang doon nagsisimula. Ngayon GCQ tayo, maganda, pero mapapansin ng mga kababayan natin maraming mga aktibidades na pinagbabawal pa rin natin sapagkat 'yon ay mga super spreader eh. Talagang 'pag nagkaroon ng mga pagtitipon, pagsama-sama ng mga tao, talagang doon nagsisimula ang paghahawa ng bawat isa.

Kaya nga ang palagian po nating pakiusap kasama na rin 'yong mga oposisyon at kritiko, kung 'yon ba sa halip na paulit-ulit 'yong inyong pagki-criticize ay samahan niyo na lang kami na pakiusapan ang ating mga kababayan na kung maaari magkooperasyon tayo, mag --- tayo'y lahat ipatupad po natin.

Eh hindi po ba kung --- sa aking programa rin na "Counterpoint", ang naging hinaing ko nga sa mga kaibigan nating nasa oposisyon, sapagkat mga kaibigan na personal dati 'yan eh, sabi ko, eh

kayo naman, noong magsimula ang pandemya, wala na akong narinig sa inyo kung hindi palagi na lang tuligsa. Hindi ko kayo naringgan kahit na minsan na manawagan kayo sa taumbayan na sumunod po tayo sa protocol, tayo po ay mag-mask, tayo ay mag-face shield, tayo po ay mag-cooperate, wala eh. Never. Isang taon kong hinantay. Kaya nga napuri ko si VP Leni noong nagsimula siyang magsalita tungkol doon. Sabi ko, finally more than a year saka ka man lang nagsalita. Sana ganyan kasi tayo po, whether you are a small of influence na tinatawag, mayroon pa ring mga naniniwala na mga tao sa iyo. At 'yong 'pag narinig nilang ika'y nagsalita, susundin ka nila.

Kaya sinasabi ko nga po all of us have a sphere of influence and we have to use that influence para mahikayat sila. Sapagkat sa panahon ng pandemya gaya nang paulit-ulit na sinasabi ni Pangulo, kailangan tayo'y magkaisa. Ang kalaban natin ay ang pandemic, hindi 'yong magkakalaban tayo dito. Iba 'yong pulitika, iba 'yong pandemya. Kaya ang huling panawagan po natin: sana magkaisa na po muna tayo. Tayo'y sumunod at 'yon pong...

Kagaya po, halimbawa, huwag naman sasama ang loob ng isang kaibigan nating senador, noong wala pa ang bakuna, panay reklamo niya "nasaan ang bakuna?" Tuloy sa --- sa inis ko sabi ko "hanapin mo kaya sa katawan mo." Pagkatapos, noong dumating na ang bakuna, nagsimula nang dumating, aba'y sabi niya naman, ang tagal naman dumating ng bakunang 'yan, kakaunti ang dumarating. Ngayon noong dagsa ang bakuna ay mag --- sabi nga ni Secretary Charlie, 'di ba may 7 million tayong dumating na bakuna. Tapos at the end of the month, mayroon tayong mga bente milyones, alam niyo ba ang sabi nung kaibigan kong senador? "Ay 'yan, ang dami-dami nating bakuna, sobra-sobra na, malaki na naman magiging utang natin." Eh sala ka sa lamig, sala ka sa init. Hindi mo malaman. Eh sa halip na matuwa tayo palagi nilang sinasabi mabagal --- ngayon naman daw iba naman ang reklamo, mayroon namang isa diyan na alkalde, mabagal daw ang rollout. Susmaryosep, mabagal noong simula sapagkat mabagal pa ang dating. Ngayong dumarating nang marami, eh siyempre mas mabilis, mas madali sapagkat marami na.

Sana po 'yong mga kaibigan natin diyan sa kabila ay maghunos-dili naman kayo. Sana ay maging bukas ang kalooban natin na magkaisa na tayo para matapos na itong problema natin sa pandemya.

Iyon lang po, Ginoong Pangulo.

PRESIDENT DUTERTE: Alam mo --- alam mo, Sal, dumaan na tayo sa --- tayo sa how many administrations in the past, tayo ang dinaanan ng pinaka --- isa sa pinakamatindi na problema at ito ay ikakamatay ng tao.

At itong oposisyon dapat tingnan ng taong-bayan ngayong Pilipinas, tingnan ninyo kung ano ang ginagawa. Sa halip na magsalita kung ano, kung paano pa dagdagan 'yong pondo para sa ayuda o papaano dagdagan pa 'yong tulong ng mga kama, baka sakali talagang it might go out of control spreading a wildfire, they don't do that.

Maghanap ng issue ng dagat, ng ano, kaya kayong people of the Republic of the Philippines, pag-aralan ninyong mabuti. Ito 'yong mga tao na walang ginagawa kung hindi magreklamo. Noon nandoon na sila noon 'yong katatapos lang ng ano nila, nakita mo naman kung ano ang

ginawa nila sa Pilipinas. You were all witnesses. Lahat tayong buhay pa noong simulang --- previous administration. Nakita naman ninyo, nakita ninyo kung ano ang ginawa nila sa Pilipinas at...

Gusto kong magtanong, anong magagawa mo? Iyan huwag ninyong kalimutan --- huwag ninyong kalimutan kasi pagdating ng araw kayo rin ang maghuhusga. Kayo, kayo ang bahala. Nakita ninyo, ano-anong --- ano bang problema nitong raising so many issues, nonsense and trivia just because they want to be heard?

So iyon na lang ang maiwan ko sa inyo. Happy Eid'l Fitr sa mga ating mga kap --- kapwa Pilipino, the Filipino Muslims, dito sa atin and everywhere. And I'll just say that I hope that this cheerful day will bring you peace and --- in you out of what we are here for in this planet.

Maraming salamat po. [applause]

--- END ---